

TÜRKİYE VE BAZI AVRUPA ÜLKELERİNDE (ALMANYA, AVUSTURYA, İNGİLTERE VE İSKOÇYA) FUTBOL ANTRENÖR YETİŞTİRME PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

A.Faik İMAMOĞLU (*)
Mehmet KOÇAK (*)
Hakan SUNAY (**)

ÖZET

Bu alışmada, Türkiye ile Almanya, Avusturya, İngiltere ve İskoçya futbol antrenör eğitimi programları karşılaştirmalı olarak incelenmiştir. Karşılaştırma, incelenen söz konusu ülkelerin futbol antrenör eğitimi programlarıyla ilgili olarak, kategoriler, kursların süresi, katılma koşulları, konuların seçimi, değerlendirme ve düzenleyen birimler gibi unsurlar yönünde gerçekleştirilmiştir. Karşılaştırılan ülkelerin, futbol antrenörü yetiştirme programlarına ilişkin tespit edilen unsurlar açısından aralarında az da olsa bazı farklılıklar görölmektedir. Bu farklılıklar, özellikle ülkelerin uyguladıkları antrenör kademelerinde programların uygulama sürelerinde ve kotluların seçiminde yoğunlaşmaktadır.

Sonuçta, incelenen ülkelerin, futbol antrenör eğitim programlarında göre çarpan, başta çocuk ve gençlere danışmanlık eğitimi olmak üzere, kursların süresi, konuların seçimi ve kursları düzenleyen birimlere ilişkin uygulamaların ülkemiz futbol antrenör eğitiminde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

***Anahtar Kelimeler** : Futbol, Futbol Antrenör Eğitim Programları, Futbol Antrenörü, Karşılaştirmalı Antrenör Eğitimi.*

A COMPARATIVE STUDY OF FOOTBALL - TRAINER EDUCATION PROGRAMS IN TURKEY, GERMANY, AUSTRIA, ENGLAND AND SCOTLAND

ABSTRACT

A contrastive analysis between soccer trainer education programs in Turkey and those in Germany, Austria, England and Scotland has been made. In these programs, categories, duration, of programs participation conditions, the selection of subjects, evaluation, and organizers have been studied. In terms of above elements, there are some differences between the programs in question. These differences are especially in the duration of the program, and the selection of the subjects.

In conclusion, education of counselling for the children and the youth, duration of courses, selection of subjects, and organizers should be weel considered in soccer trainer education.

***Key Words** : Soccer, Soccer Trainer Education Programs, Soccer, Trainer, Contrastive Soccer Trainer Education.*

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/ANKARA

** Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Tandoğan/ANKARA

1-GİRİŞ VE AMAÇ

Spor, içinde yaşadığımız yüzyılda toplumlararası iletişimlerin kurulmasında önemli bir faktör olarak ekonomik, sosyal, kültürel düzeyde gelişimini sürdürmektedir (10). Özellikle futbol, tüm dünya toplumlarının ilgi odağını oluşturarak seyirci potansiyelinin ve katılımının en yüksek olduğu spor dalı haline gelmiştir. Bu nedenle futbolun gerek öğretiminde gerekse de niteliğinin yükseltilmesinde futbol antrenörlerinin tartışmasız önemi büyüktür. Özellikle profesyonel futbolda antrenörlerin bilimsel temellere dayalı antrenman planlaması düzenlemesi bu* gereklilik halini almıştır (5,9,10). Öyleyse futbolun gelişmesinin tabanını teşkil eden futbol antrenörlerinin genç hatta çocuk yaştaki insanlara şekil vermesi, onları yönlendirmesi ve başarı kazandırması açısından görevi oldukça önemlidir. Öyle ki futbol antrenörü, sporcuları spor faaliyetlerine hazırlamak sporcu potansiyelini artırmak için okullar, kulüpler ve çevrede inceleme ve araştırma yapmak, günlük, haftalık ve yıllık çalışma programları hazırlamak, uluslararası kural ve teknikleri takip etmek, futbol branşı ile ilgili iç ve dış yayınları incelemek, futbolla ilgili olarak düzenlenen kurs, seminer ve diğer eğitim faaliyetlerine katılmak, yetenekli sporcuların daha üst performansa ulaşmaları için özel eğitim programları hazırlamak gibi, sporcuların yetiştirilmelerini ve gelişmelerini sağlamaya yönelik görev ve sorumluluğa sahiptir (1). Yukarıda belirtilen bu görev ve sorumluluklar, bir antrenörün yetiştirilmesinin ne kadar önemli bir konu olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim futbol da gelişmiş bazı Avrupa ülkeleri futbolcularının başarısında rolü olan antrenörlerini yetiştiren eğitim sistemlerini, bilimsel çalışma ve esaslara dayandırmışlar, bununla ilgili olarak da antrenörlerini etkili eğitim programlarından geçirerek yetiştirmişlerdir (3).

Ülkemizde ise futbol antrenörlerini yetiştirme işlevinin, Türkiye Futbol Federasyonuna ait olduğu görülmektedir. Ancak federasyonun bu işlevi etkin bir şekilde yerine getüip getirmediği aktüel bir tartışma konusudur.

Bu noktadan hareketle eldeki çalışmanın temel amacı, dünyada futbol sporunda gelişme göstermiş olan ülkelere Almanya, Avusturya, İngiltere ve İskoçya gibi bazı Avrupa ülkelerinde uygulanan futbol antrenör eğitim programlarını incelemek ve ülkemizde uygulanan futbol antrenör eğitim programıyla karşılaştırmaktır.

2 - YÖNTEM

Bu araştırmada, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından uygulanan antrenör eğitim programı, bazı yabancı antrenör eğitim programları ile karşılaştırılmıştır.

Karşılaştırmalarda yatay yaklaşım uygulanmıştır, Yatay yaklaşımda Türkiye de uygulanan futbol antrenör eğitim programlarının belirli unsurları ele alınmıştır. Buna göre, Türkiye ile karşılaştırılan ülkelerin futbol antrenör eğitim programları;

1. Programlara ilişkin kategoriler
2. Programların Süresi
3. Programa Katılma Koşulları
4. Derslerin (konuların) Seçimi
5. Değerlendirme

6. Programları Düzenleyen Birimler açısından beş unsur ele alınarak incelenmiştir.

2.1. Araştırmanın Sınırları

Araştırmada, Türkiye ile Almanya, İngiltere ve İskoçya futbol antrenör eğitim programlarının kategorileri, süreleri, katılma koşulları, ders seçimi ve değerlendirme aşamaları ile programları düzenleyen birimler ele alınarak incelenmiştir.

Araştırma, incelenen ülkelerin futbol federasyonları ya da ilgili spor teşkilatlarınca düzenlenen antrenör eğitim programlarıyla sınırlıdır.

2.2. Bilgi Toplamada Kullanılan Araç ve Teknikler

Türkiye ile Almanya, Avusturya, İngiltere ve İskoçya'da uygulanan futbol antrenör eğitim programlarının karşılaştırmalı olarak inceleme amacını taşıyan bu çalışmada gerekli olan veriler, basılı kaynaklara dayanmaktadır, Bu nedenle, söz konusu ülkelerin futbol antrenör yetiştirme programlarına ilişkin kaynaklar taranmıştır.

Türkiye'ye ilişkin verilerin toplanmasında, çalışma alanında yayınlanmış tüm kaynaklar ile federasyon yayınları ve yönetmelikler incelenmiştir.

Almanya, Avusturya, İngiltere ve İskoçya'da uygulanan futbol antrenör eğitim programlarına ilişkin verilerin toplanmasında ise söz konusu ülkelerin futbol federasyonları ile ilişki kurulmuş, konuyla ilgili yapılan yazışmalar sonucunda, ilgili ülkelere gelen kaynaklar dilimize çevrilerek değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu kesimde, Almanya Avusturya, İngiltere ve İskoçya ile Türkiye'de uygulanan futbol antrenör eğitim programları; kategorileri katılma koşulları, ders süreleri, ders (konu) seçimi, değerlendirme ve kursları düzenleyen birimler açısından altı boyutta ele alınarak belirtilmiştir.

3.1. Almanya'da Futbol Antrenör Eğitimi

Almanya'da uygulanan futbol antrenör eğitim programlarının, kategorilerine sürelerine, kursa katılma koşullarına, değerlendirme şekillerine, görülen konulara ve kursları düzenleyen birimlere göre dağılımı, Tablo-1'de görülmektedir.

Tablo-1'de görüldüğü gibi Alman Futbol Federasyonu tarafından gerçekleştirilen antrenör eğitimi, Üç kategoride planlanmaktadır. Bunlar (B)Lisans antrenör eğitimi, (A) Lisans antrenör eğitimi ve Futbol öğretmeni eğitimi programlarıdır. Ancak bu programlardan ayrı olarak "Gençlere Danışmanlık Eğitimi" kursu sonucu herhangi bir sınav yapılmazken, diğer kurs kategorilerinde oldukça kapsamlı sınavların yapıldığı görülmektedir (6,7). Bu durum, gençlere danışmanlık eğitimi verecek çok sayıda eğitimciyi yetiştirerek futbolun yaygınlaştırılması düşüncesinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca Almanya'da, Alman Futbol Federasyonunun antrenör eğitimindeki etkinliğinin yanı sıra, Köln Spor Yüksekokulunun da antrenör eğitimine katkı sağladığı görülmektedir. Kuşkusuz bu durum, Almanyanın, ant-

renör ve spor eğitimcisinin yetiştirilmesini, akademik bir yaklaşımla ele aldığını göstermektedir.

3.2. Avusturya'da Futbol Antrenör Eğitimi

Avusturya'da uygulanan Futbol antrenör eğitimi programlarının, kategorilerine, sürelerine, kursa katılma koşullarına, değerlendirme şekillerine, görülen konulara ve kursları düzenleyen birimlere göre dağılımı, Tablo-2'de görülmektedir.

Tablo-2'de görüldüğü gibi Avusturya Futbol Federasyonu tarafından gerçekleştirilen antrenör eğitimi, altı kategoride sürdürülmektedir. Bunlar, Gençlere Danışmanlık Eğitimi, Bölgesel Antrenör Eğitimi, Futbol Antrenör Eğitimi, Lisans Antrenör Eğitimi, (A) Lisans Antrenör Eğitimi programlarıdır. Ayrıca, Avusturya Futbol Federasyonu tarafından (A) Lisans Antrenör Eğitimi Kursunu bitirenlere, 3 gün süren 18 saatlik bir eğitim programıyla Kaleci Antrenörü Eğitimi de yaptırılmaktadır. Avusturya Futbol Federasyonu, gençlerin futbol eğitimlerine özel bir önem vermekte ve bu çerçevede 7 gün süren 50 saatlik "Gençlere Danışmanlık Eğitimi Kursu" adı altında bir eğitim programı gerçekleştirmektedir (2). Avusturya Futbol Antrenör Eğitimi uygulamasında bir diğer önemli durum da, lisans Antrenör Eğitimi kursunu bitiren antrenörlerin (A) Lisans Antrenör Eğitimi kursuna başlamadan önce, 1 yılı genç takımlarda olmak üzere 2 yıl faal antrenörlük yapma zorunluluklarıdır. Şüphesiz bu durum, antrenörlerin bilgi ve becerilerini uygulamaya yansıtılması, düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda bu uygulama, gençlerin futbol eğitimlerine verilen önemin bir başka göstergesidir.

3.3. İngiltere'de Futbol Antrenör Eğitimi

İngiltere'de uygulanan Futbol Antrenör Eğitimi Programlarının, kategorilerine, sürelerine, kursa katılma koşullarına, değerlendirme şekillerine, görülen konulara ve kursları düzenleyen birimlere göre dağılımı Tablo 3'de görülmektedir.

Tablo-3'de görüldüğü gibi, İngiltere Futbol Federasyonu tarafından gerçekleştirilen antrenör eğitimi beş kategoride sürdürülmektedir. Bunlar, Ön Hazırlık Antrenörlük Kursu, Antrenör Hazırlık Kursu, Orta ve İleri Dereceli Antrenör Kursu, Uluslararası Ön Hazırlık Antrenör Sertifika Kursu ve Uluslararası Antrenör Diploma Kursudur. Öte yandan, İngiltere'de yürütülen antrenör eğitimi kurslarının kategorilerinde, eğitime ayrılan zaman açısından çeşitlilik görülmekte, ancak kurslara ilişkin kategorilerde görülen konularda ise, bir çeşitlilik görülmemektedir (12). Nitekim, Tablo-3'de de görüldüğü gibi İngiltere Futbol Antrenör Eğitimi kurslarında görülen konuların çoğunlukla, Futbol Teknik ve Taktik becerilerin öğretimi ile Antrenörlük uygulaması şeklinde verildiği anlaşılmaktadır.

3.4. İskoçya'da Futbol Antrenör Eğitimi

İskoçya'da uygulanan Futbol Antrenör Eğitimi Programlarının kategorilerine, sürelerine, kursa katılma koşullarına, değerlendirme şekillerine, görülen konulara ve kursları düzenleyen birimlere göre dağılımı Tablo-4'de görülmektedir.

Tablo 4'de görüldüğü gibi, İskoçya Futbol Federasyonu tarafından gerçekleştirilen antrenör eğitimi beş kategoride sürdürülmektedir. Bunlar, (E) Başlangıç Sertifika Kursu, (D)

Gelişini Sertifika Kursu, (C) Kulüp Antrenör Sertifika Kursu, (B) Temel Lisans Diploması (Ulusal ve Uluslararası) ve (A) Düzey Sertifika Kursu'dur. İskoçya Futbol Federasyonunun (B) Temel Lisans Diploması düzeyinde, uluslararası kurs programı organize ettiği görülmektedir (13). İskoçyada uygulanan Futbol Antrenör Eğitim Programlarında gençlerin eğitimine de önem verildiği gözlenmektedir. Özellikle de, E ve D düzeyleri antrenörlük kategorilerine ilkökul öğretmenlerinin, ailelerin ve öğrencilerin katılabilmeleri, bu görüşü destekler niteliktedir.

3.5. Türkiye'de Futbol Antrenör Eğitimi

Türkiye'de, Türk futbolu ile ilgili olarak her konuda tüm yetkiler, özerk bir yapılanma içerisinde, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) bünyesinde toplanmıştır. Halen Antrenör eğitimi, 3813 sayılı kanunun verdiği yetki doğrultusunda, TFF Yönetim Kurulunun kabul ettiği "Teknik Yönetici ve Öğretici Talimatımın esaslarma göre TFF tarafından yürütülmektedir.

Türkiye'de uygulanan Futbol Antrenör Eğitim Programlarının kategorilerine, sürelerine, kursa katılma koşullarına, değerlendirme şekillerine, görülen konulara ve kursları düzenleyen birimlere göre dağılımı Tablo-5'de görülmektedir.

Tablo-5'de görüldüğü gibi, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından gerçekleştirilen antrenör eğitimi beş kategoride sürdürülmektedir. Bunlar; Futbol Eğitimliği Kursu, (B) Lisans Futbol Antrenör Kursu, (A) Lisans Futbol Antrenör Kursu, Teknik Direktör Eğitimi Kursu, Kaleci Antrenör Eğitim Kursu'dur (14). Öte yandan, Türkiye'deki profesyonel futbol takımlarında, teknik direktör olarak görev yapabilecek bir antrenör bin saatin üzerinde bir eğitimden geçmesi gerekmektedir (3). Bu durum günümüzde uygulanan futbol antrenör eğitimine verilen önemden kaynaklanıyor olabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu kesimde, literatüre dayalı bilgilerden elde edilen bulguların sonuçlarına yer verilmiş, incelemeye alınan ülkelerin düzenledikleri Futbol Antrenör Eğitim Programlarının kategorileri, eğitim süreleri, kursa katılma koşulları, değerlendirme şekilleri, kurslarda görülen ders ve konuları ile kursları düzenleyen birimleri birbirleriyle karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

İncelenen Ülkelerin Futbol Antrenör Eğitim Programlarıyla İlgili Literatür Bilgilerden Elde Edilen Sonuçlar:

4.1. Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Kategorileri Açısından:

Futbol Antrenör Eğitimi Programlarına ilişkin kategoriler, incelenen ülkelere göre pek bir farklılık göstermemektedir. Almanya'da Antrenör eğitim programlarına ilişkin kategoriler dört kademede gerçekleştirilirken, Avusturya'da, İngiltere'de, İskoçya ve Türkiye'de farklı adlar altında beş kategoride gerçekleştirilmektedir.

Bunlardan, Almanya, İskoçya ve Türkiye'de kategorilere ilişkin kademelerin harflerle belirlendiği Avusturya ve İngiltere'de ise kategorilere ilişkin kademelerin tespit edilen amaçlara göre, adlandırıldığı görülmektedir. Örneğin; Almanya'da Gençlere Danışmanlık Eğitimi kursunun ardından kategoriler (B) Lisans, (A) Lisans biçiminde kademeleştirilir (6).

İngiltere'de Futbol Antrenör Eğitim kurslarına ait kategoriler, Ön Hazırlık Antrenör Kursu, Antrenör Hazırlık Kursu, Orta ve İleri Dereceli Antrenör Kursu, Uluslararası Ön Hazırlık Antrenör Sertifika Kursu ve Uluslararası Antrenör Diploma Kursu, biçiminde kademeleştirilmektedir (11).

Ayrıca incelenen ülkelerde gerçekleştirilen Futbol Antrenör Eğitimi kurslarına ilişkin kategorilerin, başlangıç seviyesinde başlayan daha sonra aşama aşama milli takımlar ve profesyonel kulüplerde çalıştırıcılık yapabilecek düzeyde çocuk ve gençlerin eğitilmesine yönelik eğitimle eğitim programlarına geçiş sağlayan bu* kademelendirmeyle yapılandırıldığı görülmektedir.

Öyleki, incelenen ülkelerden, Almanya ve Avusturya'da başlangıç eğitimi olarak kısa süreli Gençlere Danışmanlık Eğitimi kursu açılırken (6,7), İngiltere'de "Ön Hazırlık Antrenör Kursu" (12), İskoçya'da (E) Başlangıç Sertifika Kursu (13), Türkiye'de ise "Futbol Eğitimliği Kursu" açılmaktadır (14). Kursların son aşamasında ise, Genellikle Almanya'da, Avusturya'da ve İskoçya'da olduğu gibi ya (A) Lisans Antrenör Eğitim kursu uygulanmakta ya da Türkiye'de uygulandığı şekliyle, Teknik Direktörlük Kursu adlı programlar uygulanmaktadır. Ayrıca, incelenen ülkelerde kaleci antrenörlüğüne özel bir önem verilmiş, kaleci antrenörleriyle ilgili ayrı bir program hazırlanmıştır.

4.2. Program Süresi Açısından:

İncelenen ülkelerin Futbol Antrenör Eğitimi program sürelerinde bazı farklılıklar bulunmaktadır (2,6,12,13,14). Almanya'da uygulanan Futbol antrenör eğitim programına göre gençlere Danışmanlık Eğitimi kursu 7 gün 40 saat sürerken, aynı isim altında Avusturya'da açılan program, 7 gün 50 saat sürmektedir. İngiltere'de benzer nitelikteki "Ön Hazırlık Antrenör Kursu" 1 hafta 26 saat, İskoçya'da açılan (E) Başlangıç Sertifika kursu" 1 gün 6 saat Türkiye'de açılan "Futbol Eğitimliği Kursu" ise 2 hafta 70 saat sürmektedir. Öte yandan, antrenörlük kategorileri arasındaki geçişlerde de incelenen ülkeler arasında farklılıklar görülmektedir. Almanya'da Gençlere Danışmanlık Eğitimi kursunu takiben açılan (B) Lisans Antrenör Eğitimi Kursu 18-20 gün (120 saat) sürerken, Avusturya'da benzeri kursun devamında 7 gün (52 saat)süren Bölgesel Antrenör Eğitimi kursu, İngiltere'de 3-5 gün (18 saat) süren Antrenör Hazırlık Kursu, iskoçya'da 1 gün (6 saat) süren Gelişim Sertifika kursu ve Türkiye'de 4 hafta (140 saat) süren (B) Lisans Antrenör eğitim kursu açılmaktadır. İncelenen ülkelere ilişkin Futbol Antrenör eğitim kurslarının toplam süresinde farklılıklar görülmektedir. Almanya'da Futbol Antrenörü, toplam 552 saatte yetiştirilirken, Avusturya'da 800 saatte, İngiltere'de 362 saatte, İskoçya'da 126 saatte, Türkiye'de ise 980 saatte ((B), (A) Lisans ve Teknik Direktör Dahil edilmiştir) yetiştirilmektedir.

4.3. Kurs Programlarına Katılma Koşulları Açısından;

İncelenen ülkelerin Futbol Antrenör Eğitim programlarındaki kategorilere göre programa katılacak adaylarda bazı koşullar aranmaktadır (2,6,7,12,13,14). İncelenen ülkelerin kurs programlarına katılma koşullarıyla ilgili bazı şartları benzerlik göstermektedir. Bunlardan; Başlangıç ya da temel antrenörlük programlarından sonra gelen kurs porgramma katılma koşulu olarak, bir önceki programa katılmak koşul olmaktadır. Ayrıca, sağlıklı bir

fizik yapısına sahip olmak, sabıksız olmak, Futbol sporuyla önceden uğraşmak gibi özellikler de, yine incelenen ülkelere ilişkin katılma koşullarını oluşturmaktadır. Bu koşulların yanı sıra incelenen çeşitli kategorilerde Futbol Antrenörlüğü yapacak adaylarda bazı özellikler arandığı belirlenmiştir.

Almanya'da ve Avusturya'da Gençlere Danışmanlık Eğitimi kursuna katılmak için adaylarda aranan en önemli koşulun, önceden futbol sporuyla uğraşmak olduğu belirtilirken, İngiltere'de bu kategorideki kursa katılmak koşulu olarak, yapılacak bir teknik testten başarılı olma söz konusudur. İskoçya'da ve Türkiye'de ise başlangıç düzeyindeki kursa katılacak adayların, eğiticilik özelliği olan öğretmenler ve gençlik liderlerinden oluşacağı belirtilmektedir. Ayrıca Türkiye'de, Futbol Eğitmeni unvanı verilerek açılan kursa katılma koşulu olarak, "iyi anlatım ve konuşma yeteneği, fiziksel açıdan futbol sporuna uygunluk, "öğretmen yetiştiren fakülte ve yüksekokullardan birinden mezun olmak gibi özelliklerin de arandığı görülmektedir. Buna göre, Türkiye'de uygulanan Futbol Eğitmenliği Kursu sonuçlarına ilişkin beklentinin, diğer kategorilere (A,B. Teknik Direktör) göre farklı olduğu yorumu yapılabilir.

Öte yandan antrenörün yabancı dil bilme özelliği. Almanya'da uygulanan (B), (A) ve Futbol Öğretmeni programlarda koşul olarak aranırken. Türkiye'de yalnızca Teknik Direktörlük kursunda koşul olarak aranmaktadır. Ayrıca antrenörün bulunduğu kategoride çalışması ve ilgili kategoride pratik yapması koşuluna programları incelenen ülkelerden Almanya, Avusturya, İngiltere ve Türkiye'de rastlanmaktadır.

4.4. Derslerin (Konuların) Seçimi Açısından:

İncelenen ülkelerdeki futbol antrenörlük eğitimi programlarında görülen ders veya konuların benzer isimlerde verildiği, ancak sözkonusu derslerin, kategorilere göre dağılımlarında bazı farklılıklar görülmüştür (2, 6, 12, 13, 14). Öyle ki, Almanya'da gençlere Danışmanlık Eğitimi programında teknik taktik, Oyun Kuralları. İlk yardım, Antrenman Bilgisi (sürat, dayanıklılık) Spor organizasyonu ve Topla Beceri gibi dersler yer alırken, Avusturya'da Teknik Beceri Kazanma ve Kullanma Koordinatif Yetenekler Oyun Formları, Salon Antrenman, Genel Vücut Eğitimi. Çocuk ve Gençler için Spor Organizasyonu, Antrenman Bilgisi, Gelişim Basamakları, Antrenman Planlaması ve Psikoloji gibi konular. İngiltere'de, ön hazırlık antrenörlük kursu ile uluslararası ön hazırlık antrenörlük kursunda futbol yıldızlarının yetiştirilmesi gibi konular, İskoçya'da, (B) başlangıç sertifika kursunda (D) Gelişim sertifika kursunda, (C) kulüp antrenör sertifika konusunda ve (B) temel lisans diploması kursunda gençlerin ferdi becerileriyle takım performanslarının geliştirilmesi ve genç takım yönetimi gibi konular, Türkiye'de ise, B, A ve Kaleci antrenör kursunda yaş ve gelişim basamakları ile futbol eğitmeni kursunda çocukların futbol eğitimi konuları yer almaktadır.

Öte yandan, çocuk ve gençlere yönelik dersler dışında Almanya'da Teknik Taktik, Oyun Kuralları, Spor Organizasyonu, Yönetim Bilgisi, İlk Yardım. İnsan ve Takım Yönetimi, Antrenman Planı ve Periyodlaması, Maç ve Antrenman Gözlem ve Değerlendirmesi, Özel Antrenman Bilgisi, Spor Psikolojisi. Spor Biyolojisi gibi konular yer alırken (6,7), Avusturya'da pratik olarak, Teknik ve Taktik, Oyun Formları, Salon Antrenmanı, Teknik Alanlar Kaleci Antrenmanı, Genel Beden Eğitimi, teorik olarak, Antrenman Bilgisi, Gelişim

Basamakları,- Spor Psikolojisi, Antreman Planlaması, İlk Yardım, Oyun Kuralları Fonksiyonel Anatomi. Hareket Bilgisi, Antrenman Bilgisi, Motorik Özelliklerin Eğitimi, Din Bilgisi, Yabancı Dil, Beden Eğitimi Tarihçesi ve Bitirme Tezi gibi konular (2). İngiltere'de, Antrenörlük Uygulaması, Antrenörlük Teorisi, Teknik Taktik, Futbol Federasyonu Yönetmeliği Öğrenme ve Antrenörlük Prensipleri, İlk Yardım, Maçta Antrenörlük, Oyun Kuralları Müdafaa ve Hücum Prensipleri, Futbol Teknik Becerileri (Dar olan oyunları 11:11 yapılan pratik çalışmalar, aldatmalar, boş alan yaratmak, paslar, topla koşmak, top sürme, şut, gole gitmek, kalecilik) Maç Performans Analizi, gibi konular ile 1. lig takımlarını ziyaretler (12). İskoçya'da Fitness I, II, Oyun Kuralları, Sakatlıkların Tedavisi, I, II, Antrenörlük Gelişimi, Hakem ve Antrenör, Özürlüler için Antrenörlük, Psikolojik Hazırlık ve Büyükler Takım Yönetimi gibi konular (13) yer almakta, Türkiye'de ise, Antreman Bilgisi, Teknik Taktik, Fizik Kondisyon, Kalecilik, Takım Sevk ve İdaresi, Yönetim Bilgisi, Spor Psikolojisi, Oyun Kuralları, Spor Sakatlıkları ve İlk Yardım, Beslenme, Maç-Antreman Gözlem ve Değerlendirmesi, İnsanın Genel Yapısı, Anatomi, Fizyoloji, Antrenman Planlaması, Spor tıbbı gibi konular yer almaktadır (14).

İncelenen ülkelerdeki futbol antrenör eğitimi programlarında yer alan derslerin çoğunlukla pratik ağırlıkta olan teknik taktik konuları ile antrenman bilgisinden oluşmaktadır. Öte yandan futbol sporuna yönelik teorik konuların ise programda önemli bir yeri bulunmaktadır. Öyle ki, pratik olarak gerçekleştirilen Antrenörlük Uygulamaları ve Stajın yanısıra, teorik olarak hazırlanan Bitirme Tezi ve Diploma Çalışması gibi dersler, Avusturya ve Türkiye'de uygulanan eğitim programlarında önemli bir yer tutmaktadır.

4.5. Değerlendirme Açısından

Antrenör Eğitimi programlarında uygulanan değerlendime sistemleri, incelenen ülkelere göre benzer özellikler göstermektedir. Örneğin, Almanya ve Avusturya'da uygulanan çocuk gençlere yönelik antrenör eğitimi programları ile İskoçya'da uygulanan (E) Başlangıç Sertifika Kursu gibi antrenör eğitimi programlarında sınav yapılmaktadır'. (2, 6, 7, 13). Ancak Futbol sporuyla uğraşmış eski sporcularla, futbol sporuyla ilgilenen futbol severleri, antrenörlüğe teşvik etmek ve özendirme amacıyla yapıldığı düşünülen bu uygulamanın, antrenörlük kademeleri ilerledikçe değiştiği görülmektedir. Almanya'da ve Türkiye'de uygulanan kurslarda kursiyerler, futbol pratik, yazılı, sözlü ve serbest konuşma (konferans) ile değerlendirilirken, Avusturya ve İngiltere'de yazılı ve pratik sınavla, İskoçya'da ise yalnızca yazılı sınavlarla değerlendirilmektedir (2, 6, 7, 12, 13, 14).

Ayrıca bu değerlendirmelerin dışında, Almanya'da antrenörlük belgesi olan antrenörlerin, 3 yıl içinde 20 saatlik gelişim kursuna katılma zorunluluğu ve ev ödevi uygulaması, Avusturya'da ve Türkiye'de ise Diploma Çalışması kapsamında Bitirme Tezi hazırlama söz konusudur (2, 14). Özellikle Bitirme Tezi uygulaması, antrenörün futbol sporunun sorunlarına karşı çözüm yolları bulma girişimlerini arttıracığından ve antrenörleri araştırmacılığa yönelteceğinden olumlu bir uygulamadır. Nitekim, futbol sporu dışındaki 24 spor branşı üzerinde yapılan bir araştırmada da, antrenörlerin büyük bir çoğunluğunun Bitirme Tezi uygulaması ile Seminer çalışmasına olumlu baktığı belirlenmiştir (11). Ayrıca Koçak'ın futbol antrenörleri üzerinde yaptığı araştırmaya sonuçlarında benzer bulgulara raslanmıştır (4).

4.6. Futbol Antrenörlük Kurslarını Düzenleyen Birimler Açısından

İncelenen ülkelerde uygulanan futbol antrenörlük kurslarını, çoğunlukla ilgili ülkenin Futbol Federasyonu düzenlemekte ise de, kursların düzenlenmesinde başta üniversiteler olmak üzere Gençlik ve Spor Teşkilatlarının da dolaylı ve doğrudan katkıları bulunmaktadır. Örneğin, İngiltere, İskoçya ve Türkiye'de Futbol Federasyonunca düzenlenen antrenörlük kurslarına üniversiteler dolaylı katkılarda bulunurken, (11, 12, 13), Almanya ve Avusturya'da düzenlenen kurslarda, Futbol Federasyonunun yanısıra ilgili gençlik ve spor eğitimi veren birimlerinin doğrudan katılımı ve işbirliği sağlanmaktadır. (2, 5, 6).

Futbol Antrenörlük kurslarının ilgili ülkenin Futbol Federasyonunca düzenlenmesi, sporun merkezden yönetilmesinin doğal bir sonucu olarak düşünülebilir. Kuşkusuz, ilgili Futbol Federasyonlarının, kurs organizasyonlarını yalnızca kendilerinin gerçekleştirmeleri mümkün değildir. Öyleyse, futbol federasyonlarının, başta üniversitelerin spor eğitimi veren bölümleri olmak üzere diğer spor teşkilatlarından katkı ve işbirliği sağlamaları antrenörlerin daha iyi eğitilmeleri açısından önemlidir.

ÖNERİLER

Futbol antrenörlerinin yetiştirilmesiyle ilgili olarak farklı ülkelerde uygulanan eğitim programlarının aynen benimsenmesi, model olan ülkelerin farklı yapı ve gereksinimleri nedeniyle her zaman olumlu sonuçlar vermeyebilir. Bu nedenle her ülke, kendi koşullarını ve gereksinimlerini gözönünde bulundurarak uygulamalarını bu yönde gerçekleştirmelidir. Ancak, dünyada futbol sporunda başarılı olmuş ülkelerin sporda önemli bir unsur olan antrenörlerini nasıl bir programla yetiştirdiklerini de incelemek, önemli bazı bulguları da beraberinde getirmektedir.

Bu bağlamda, ülkemizde uygulanan futbol antrenör yetiştirme modeli, incelenen ülkelerdeki uygulamalar gözönünde alınarak geliştirilebilir. Buna göre,

1 - Almanya, Avusturya ve İskoçya'da uygulanan, gençleri futbol sporuna özendirici nitelikteki, gençlere kısa süreli Danışmanlık veya Başlangıç Sertifika Kursu Kategorisinde kurslar düzenlemeli ve bu kurslarda, küçük yaş grubu çocukların futbol sporundaki becerilerinin geliştirilmesine yönelik teorik ve uygulamalı konular yer almalıdır.

2- Antrenörlük kurslarında teorik derslerin yanısıra uygulamalı çalışmalara geniş yer verilmelidir. Uygulamalı çalışmalar kapsamında Almanya'da uygulandığı şekliyle Eğitim Pratiği (Staj), İngiltere'de uygulandığı şekliyle Profesyonel Futbol Kulüplerini ziyaret uygulamalarına yer verilmelidir.

3. Almanya ve Avusturya'da uygulandığı gibi Futbol Antrenörlük kursları, Futbol Federasyonunun organizasyonu, üniversiteler ve spor teşkilatının katkı ve işbirliğiyle düzenlenmelidir.

4. Kurslarda işlenen ders ve konular, Almanya ve Avuturya'da uygulandığı gibi teorik ve uygulamalı olarak ayrı ayrı ele alınmalı, pratik konuların işlenmesinde İngiltere'de uygulandığı şekliyle, antrenör adaylarının uygulamalı olarak gerçekleştirebilecekleri konulara ağırlık verilmelidir.

5. Avusturya ve Türkiye'de uygulanan futbol antrenör eğitim programlarında yer alan Birtirme Tezi ve Seminer çalışmaları yaygınlaştırılmalı, her kategoride belirlenen amaca göre, seminer ya da Almanya'da uygulandığı gibi ev ödevi programlarda yer almalıdır.

KAYNAKÇA

1. BAŞBAKANLIK. GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, SPOR EĞİTİMİ DAİRE BAŞKANLIĞI, **Antrenörlerin Çalışma Esas ve Usulleri Yönergesi**, Yayın No: 96, s. 8-10. Ankara. (1990).
2. DIE. AUSBILDUNGSSTUFEN IM BEREICH DER ÖSTERREICHISCHE, **Fussball-trainer Ausbidiing**, (1995).
3. İNAL, N.A., UEFA'ya Üye ülkelerdeki Futbol Antrenör Eğitimlerinin Mukayeseli Olarak İncelenmesi; Türk Futbol Antrenörleri Eğitimi Üzerine Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, s. 78, 82, 83, İstanbul, (1995).
4. KOÇAK, M., Türkiye'de Futbol Antrenörlerinin Yetiştirilmesi, Temel Sorunlar ve Uygulamalar Üzerine Bir Araştırma, G.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, (1996).
5. KOLUDAR. S., **Futbolda Antrenörlük ve Eğitim Öğretim İlkeleri**, Türk Tarih Kurumu Basımevi: S. 48, 63. Ankara (1998).
6. LUDOLPH, F. **Deutscher FussballBund Trainerausbildung**, Frankfurt-Main (1995).
7. NEBL, H./**Bayerischer Fussball-Verband E.V.** Organisations-Leitfaden für die Trainer Ausbildung, für Trainer Lehrgänge, München, (1991).
8. ÖZTABAG. L., **Spor Psikolojisi**, Türkiye Futbol Federasyonu Teknik Kitap Yayınları: 4. s. 8. İstanbul (1973).
9. ÖZTABAG. L., **Spor Psikolojisi**, Türkiye Futbol Federasyonu Teknik Kitap Yayınları:5, s. 8. İstanbul (1974).
10. SUNAY, H., Ankara Bölgesi Futbol Hakemlerinin Hakemliğe Yönelmelerine Etki Eden Motivasyonel Etkiler Üzerine Bir Araştırma, **Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi**, Sayı: 2 s. 18. Ankara, Nisan. (1995).
11. SUNAY, H.. Türkiye'de Antrenör Eğitim Programlarının Etkinliği, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, s. 83, Ankara, (1995).
12. THE ENGLAND FOOTBALL ASSOCIATION **Coaching and Education Scheme**, (1996).
13. THE SCOTTISH FOOTBALL ASSOCIATION COACH EDUCATION **Courses**, **Glasgow**, (1995).
14. TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU, **Teknik Yönetici ve Öğretici Yönetmeliği**, İstanbul (1995).

Tablo 1. Almanya Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Kategorilerine, Sürelerine, Katılma Koşullarına, Değerlendirme Şekillerine, Görülen Konulara ve Kursları Düzenleyen Birimlere Göre Dağılımı (6,7)

Alman Futbol Antrenör Eğitimi Kurslarının Kategorisi	Kursun Eğitim Süresi	Kursa Katılma Koşulları	Değerlendirme Şekilleri	Kurslarda Görülen Ders ve Konular	Kursları Düzenleyen Birimler
Gençlere Danışmanlık Eğitimi Kursu	7 Gün (40 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Bir spor kulübü üyesi olmak • 16 yaşını bitirmiş olmak 	<ul style="list-style-type: none"> - Sınav yapılmamaktadır. - Bitirenlere katılma belgesi verilir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teknik, taktik. - Oyun kuralları. • İlk yardım. - Antrenman Bilgisi (kuvvet, sürat, dayanıklılık) • Spor organizasyonu, - Topla beceri 	Alman Futbol Federasyonu ve Eyalet Federasyonları işbirliği
(B) Lisans Antrenör Eğitim Kursu	18-20 gün (120 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> • Kursa katılma dilekçesi vermek - Bir spor kulübüne üye olmak - Sağlıklı olmak • Sabıksız olmak - 18 yaşını bitirmiş olmak • Futbol branşına uygunluk göstermek (testle ölçülecek) - Yeterli Almanca dil bilgisine sahip olmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol pratik sınavı - Sözlü sınav • Serbest konuşma (konferans) • 3 yıl içinde (20) saatlik gelişim kursuna katılmak zorunluluğu vardır. 	<ul style="list-style-type: none"> - Teknik, Taktik. • Yönetim Bilgisi. - Spor Hekimliği. - Oyun Kuralları, tiki Yardım. • Antrenman Bilgisi (Kondisyon), - İnsan ve Takım Yönetimi, - Gençlerde ve Yetişkinlerde Futbol Öğretim Bilgisi ve Metodu. • Spor Organizasyonu, • Antrenman Planlaması ve Periyodlaması, - Maç. Antrenman Gözlem ve Değerlendirme, - Spor Biyolojisi 	Alman Futbol Federasyonu ve Eyalet Federasyonları işbirliği
(A) Lisans Antrenör Eğitim Kursu	28 Gün (1 ay) (120 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> • (B) Lisans antrenörlük belgesine sahip olmak - 1 yıl gençler kategorisinde olmak üzere 2 yıl (B) lisansıyla antrenörlük yapmış olmak • Sağlıklı olmak • Sabıksız olmak • Branşa uygunluk göstermek (testle ölçülecek) • Yeterli Almanca dil bilgisine sahip olmak • Beden eğitimi bölümlerini bitirenler için Futbol uzmanlık dalını pekiyi veya iyi dereceyle bitirmiş olmak 	<ul style="list-style-type: none"> - Futbol pratik sınavı • Yazılı sınav • Sözlü sınav • Serbest konuşma (konferans) • Kural Bilgisi 3 yıl içinde (20) saatlik gelişim kursuna katılmak zorunluluğu vardır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Özel Antrenman Bilgisi • Yönetim Bilgisi - Spor Hekimliği (Spor Sakatlıkları ve Tedavisi) - Oyun kuralları - İnsan ve Takım Yönetimi - Gençlerde ve Yetişkinlerde Futbol Öğretim Bilgisi ve Metodu - Antrenman Planlaması ve Periyodlaması • Spor Psikolojisi 	Alman Futbol Federasyonu
Futbol Öğretmeni Eğitimi Kursu	6 Ay 2 ay ders 2 ay pratik 2 ay staj (272 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> • (A) Lisans Antrenörlük belgesine sahip olmak - (A) lisansıyla en az 1 yıl antrenörlük yapmış olmak • Eğitim durumunu ve sportif yaşamını belirten özgeçmişini vermek - Sağlıklı olmak • Sabıksız olmak • Yeterli Almanca dil bilgisine sahip olmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol pratik sınavı • Yazılı sınav • Sözlü sınav • Ev ödevi 	<ul style="list-style-type: none"> - Özel Antrenman Bilgisi - Teknik, Taktik - Yönetim Bilgisi - Spor Hekimliği (Dahiliye ve Ortopedi) • Antrenman Bilgisi (Gençlerin antrenmanı) - İnsan ve Taktim Yönetimi • Antrenman Planlaması ve Periyodlaması • Maç, antrenman gözlem ve değerlendirmesi • Spor Psikolojisi - Spor Hukuku, • Kulüp Yönetimi, • Güzel Konuşma, • Spor Fizyoterapisi, - Eğitim Pratiği (Staj) - Kondisyon Antrenmanı ve Cimnastiği, - Kaleci Antrenmanı 	Köln Spor Yüksek Okulu ve Alman Futbol Federasyonu İşbirliği

Tablo 2. Avusturya Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Kategorilerine, Sürelerine, Katılma Koşullarına, Değerlendirme Şekillerine, Görülen Konulara ve Kursları Düzenleyen Birimlere Göre Dağılımı (2)

Avusturya Futbol Antrenör Eğitim Kurslarının Kategorisi	Kursun Eğitim Süresi	Kursa Katılma Koşulları	Değerlendirme Şekilleri	Kurslarda Görülen Ders ve Konular	Kursları Düzenleyen Birimler
Gençlere Danışmanlık Eğitimi Kursu	7 Gün (50 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Eyalet Federasyonuna bağlı bir futbol kulübünde veya herhangi bir okulun futbol takımında oynamış olmak - Sabıksız olmak 	<ul style="list-style-type: none"> - Sınav Yapılmamaktadır. - Kursa Katılma belgesi verilmektedir. 	<p>Pratik Olarak: Teknik, Beceri Kazanma ve Kul Salon Antrenmanı, Genel Beden Eğitimi</p> <p>Teorik Olarak: Çocuk ve Gençler için Organizasyon, Antrenman Bilgisi, Gelişim Basamakları Antrenman Bilgisi, Eğitim Yöntemleri, Spori Psikolojisi, Pedagoji.</p>	Avusturya Futbol Federasyonu ve Eyalet İsbirliği ile
Bölgesel Antrenör Eğitim Kursu	7 Gün (152 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Eyalet içinde bir kulüp veya herhangi bir okulun futbol takımında oynamış olmak - Gençlere danışmanlık eğitim kursunu bitirmek 	<ul style="list-style-type: none"> - Yazılı ve uygun lama Sınav yapılmaktadır 	<p>Pratik Olarak: Teknik Alıştırmalar, Kondisyon Antrenmanı, Taktik Alanlar (Bog Alana Kosu, Pas Vermek, Markaj, Pas Almak v.b.), Salon Antrenmanı, Kaleci Antrenmanı, Oyunlar], Öğretme Giriş Teorik Olarak: Avusturya Antrenör Eğitimi, Antrenman Bilgisi, Kondisyon Antrenmanı, Metod Taktik, İlk Yardım, Oyun Kuralları, Öğretim Yöntemleri.</p>	Avusturya Futbol Federasyonu ve Eyalet İsbirliği ile
Futbol Antrenör Eğitimi	1. Ay 1.2. Sömestre 20er Hafta (200 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Gençlere Danışmanlık ve Bölgesel Antrenör Eğitimi Kurslarını Bitirmek. - Kulübün genç takımında 1 yıl çalışmak - Futbol takımında en az 1 yıl oynamış Milli ve Millî olan veya en az 2 yıl oynamış Milli ve Millî olmayan sporcu veya kursa direkt alınmışlar. - Veteriner sınavını kazanmak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yazılı ve uygun lama sınav yapılmaktadır - Başarı belgesi verilir. - İlgili sertifikası verilir. 	<p>Pratik Olarak: Pratik Alıştırmalar, Pratik Metodik Alıştırmalar, Teorik Olarak: Fonksiyonel Anatomi, İlk Yardım, Spor Psikolojisi, Didaktik, Metodik, Özel Antrenman Bilgisi, Oyun Kuralları, Politik Öğretim, Pedagoji.</p>	Avusturya Beden Terbiyesi Genel Müd. ve Avusturya Futbol Federasyonu İsbirliği ile
Lisanslı Antrenör Eğitimi Kursu	40 Gün 3.4. Sömestre 3er Hafta (250 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Futbol Antrenörü Eğitimi Kursunu bitirmiş olmak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yazılı ve uygun lama sınav yapılmaktadır - Spor Bakanlığı Diploması verilir. 	<p>Pratik Olarak: Pratik Alıştırmalar, Pratik Metodik Alıştırmalar</p> <p>Teorik Olarak: Fonksiyonel Anatomi, ilk Yardım Spor Psikolojisi, Didaktik, Metodik, İbireket Bilgisi, Biyomekanik Antrenman Bilgisi, Özel Antrenman Bilgisi, Oyun Kuralları.</p>	Avusturya Beden Terbiyesi Genel Müd. ve Avusturya Futbol Federasyonu İsbirliği ile
(A) Lisans Antrenör Eğitimi Kursu	40 Gün (250 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - 24 yaş ve üzerinde olmak (beden eğitimi öğretmenliği programı bitirenler hariç) - 4 sönestrlik futbol antrenörü ile lisans antrenörü eğitimini başan ile bitirmek. - Mahalli küme 2. lig veya Eyalet İlgli takımlarının birinde 2 yıl çalışmak. - Profesyonel veya Amatör oynamış olanlar için, 1 ilgin 21 yaş altı 16-18 yaş altı takımlarında çalışmış olmak. 	<p>Diploma (Bitirme Tezi)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yazılı ve Sözlü Sınav Bir Takımla Staj- Ust Düzey İA) Lisans Antrenörük Belgeside Verilir. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bitirme Tezi - Motorluk Özelliklerin Eğitimi. - Antrenman Bilgisi. 	Avusturya Futbol Federasyonu
Kaleci Antrenör Eğitimi	3 Gün (18 Gün)	<ul style="list-style-type: none"> - (A) Lisans antrenör eallimi kursunu bitirmiş olmak. - Meziyet sınavını pekiyi ile bitirmiş veya A Milli takımda 10 resmi maç oynamış antrenörler 1 yıl genel mesleki lisanslı antrenörük veya mahallli kümede 1 yıl antrenörük yapmış olmak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yazılı ve uygun lama sınav yapılmaktadır 	<ul style="list-style-type: none"> - Motorluk Özelliklerin Eğitimi. - Koordinatif Yetenekleri Gelişirmek. - Oyun ve Maça Uygun Antrenman Şekilleri, vb. 	Avusturya Futbol Federasyonu

Tablo 3. İngiltere Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Kategorilerine, Sürelerine, Katılma Koşullarına, Değerlendirme Şekillerine, Görülen Konulara ve Kursları Düzenleyen Birimlere Göre Dağılımı (12)

İngiltere Futbol Antrenör Eğitimi Kurslarının Kategorisi	Kursun Eğitimi Süresi	Kursa Katılma Koşulları	Değerlendirme Şekilleri	Kurslarda Görülen Ders ve Konular	Kursları Düzenleyen Birimler
ön Hazırlık Antrenör Kursu I. Kademe Antrenör Sertifikası	1 Hafta (26 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> İngiliz Vatandaşı olmak En az 17 yaşında olmak Futbol sporuyla uğraşmış olmak Yapılacak teknik testten başarılı olmak 	Yazılı ve uygulamalı sınav	<ul style="list-style-type: none"> Pratik Antrenörlük. Antrenörlük Teorisi, Oyun Kuralları. Kazanma Formülü Futbol Teknik. Taktik ve Becerileri, Futbol Federasyonu Yönetmeliği Futbol Yıldızlarının Yetiştirilmesi 	İngiltere Futbol Federasyonu
Antrenör Hazırlık Kursları	3-5 Gün (18 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> İngiliz Vatandaşı olmak Ön Hazırlık Antrenörlük Kursunu başarıyla bitirmek Enaz 18 yaşında olmak 	Yazılı ve uygulamalı sınav	<ul style="list-style-type: none"> Futbol Teknik Becerileri Dar Alan Oyunları Oyunun Değişik Sahalarının uygulanması 11:11 yapılan pratik çalışmalar 	İngiltere Futbol Federasyonu
Orta ve İleri Dereceli Antrenör Kursu	13 Gün (78 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> İngiliz Vatandaşı olmak Profesyonel 1. ligde Futbol oynamış olmak veya menajer yada Antrenör olarak 1. ligde tam gün çalışmış olmak. Ön hazırlık Antrenör kursunu bitirmiş olmak. Antrenör hazırlık kursunu bitirmiş olmak ve referansı bulunmak. 	Yazılı sınav (Uygulamalı antrenörlük ve antrenörlük teorisi)	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenme ve Antrenörlük Prensipleri. Kazanma formülü. Maç. Şutlar. Kalecilik. Müdafaa ve Hücum Prensipleri. Serbest Vuruşlar. Futbol Taktik ve Becerileri. İlkyardım, Maçta Antrenörlük. Profesyonel 1. Lig Kulübünü Ziyaret Etmek. Orta Saha ve Müdafaa Alanını Savunmak, Dar Alanda Küçük Oyunlar ve Değerlendirilmesi. Boş Alan Yaratmak 	İngiltere Futbol Federasyonu
Uluslararası Ön Hazırlık Antrenör Sertifikası Kursu	20 Gün (120 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> » 21 yaşın üzerinde olmak Sağlıklı olmak Futbol oynamış olmak Veya beden eğitimi öğretmenliği diploması bulunmak 	Uygulamalı Antrenörlük ve Yazılı sınav	<ul style="list-style-type: none"> Aldatmalar, Boş Alan Yaratmak. Paslar, Kazanma Formülü. Hücumda Boşluk Yaratmak ve Hareketlilik. Topla Koşu. Dripling. Şut Teknikleri. Gole Gitmek, Kalecilik ve Hücum Prensipleri. Oyun Kuralları, Futbol Yıldızlarının Yetiştirilmesi 	İngiltere Futbol Federasyonu
Uluslararası Antrenör Diploma Kursu	20 Gün (120 Saat) Sağlıklı	<ul style="list-style-type: none"> Uluslararası ön Hazırlık Antrenör sertifikası kursuna katılmış olmak. En azından 21 yaşında olmak. Fiziksel uygunluğa sahip olmak. 	Uygulamalı Antrenörlük Teorisi, yazılı sınav	<ul style="list-style-type: none"> Antrenörlük ve Öğretim Teorisi Analizi, Maç Performans Analizi, Antrenörlük Uygulanması, Spor Bilimi. 1. Lig Futbol Takımlarını Ziyaret Etmek, Kazanma Formülleri ve Strateji 6:6 Oyunlar, Boş Alan Yaratmak. Paslar, Dripling ve Dönüşler, Şut. Müdafaa ve Hücum Prensipleri Kalecilik. Serbest vuruşlar. 	İngiltere Futbol Federasyonu

Tablo 4. İskoçya Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Kategorilerine, Sürelerine, Katılma Koşullarına, Değerlendirme Şekillerine, Görülen Konulara ve Kursları Düzenleyen Birimlere Göre Dağılımı (13)

İskoçya'da Uygulanan Futbol Antrenör Kurslarının Kategorisi	Kursun Eğitim Süresi	Katılma Koşulları	Değerlendirme Şekilleri	Kurslarda Görülen Ders ve Konular	Kursları Düzenleyen Birimler
(E) Başlangıç Sertifika Kursu	1 Gün (6 Saat)	- İlkokul öğretmenleri - Genel kulüp liderleri - Aileler - Öğrenciler bu kursa kabul edilmektedir.	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Bu Programda Amaç: 5-8 Yaş Grubu Çocukların Becerilerini Geliştirme Yollarının Öğretimidir. Bununla İlgili Konular Yer Alır.	İskoçya Futbol Federasyonu
(D) Gelişim Kursu	1 Gün (6 Saat)	- İlk ve orta okul öğretmenleri - Kulüp liderleri bu kursa kabul edilmektedir.	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Bu Programda Amaç: 9-14 Yaş Grubu Çocukların Becerilerini Geliştirme Yollarının Öğretimidir. Bununla İlgili Konular Yer Alır.	İskoçya Futbol Federasyonu
(C) Kulüp Antrenör Sertifika Kursu	5 Gün (30 Saat)	- E ve D sertifikası kurlarını bitirmek esastır.	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Bu Programda Amaç, Genç Ortaokul Seviyesi ve Üzeri Çocuk ve Gençlerin Ferdi Becerilerini ve Takım Performanslarının Geliştirilmesine Yönelik Konulara Yer Verilir.	İskoçya Futbol Federasyonu
(B) Temel Lisans Diploması	7 Gün (42 Saat)	- (C) kulüp antrenörlük sertifikasına sahip olmak. - 5 yıl profesyonel futbol oynamış olmak. - (D) ve (E) gelişim kurslarını bitirmiş olmak.	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Genel Takım Yönetimi, - Fitness I, - Oyun Kuralları, - Çocuklarla Çalışma, - Sakatlıkların Tedavisi I, - Antrenörlük Gelişimi	İskoçya Futbol Federasyonu
(B) Temel Lisans Diploması (Uluslararası Kurs)	7 Gün (42 Saat)	- (C) sertifikasına veya İskoçya Futbol Federasyonunun kabul ettiği eş değer sertifikaya sahip olmak. - 5 yıl profesyonel oyuncu olmak. - Bu programa deniz aşırı ülke adayları katılabilirler şartlar aynen geçerlidir.	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Genç Takım Yönetimi, - Fitness I, - Oyun Kuralları, - Çocuklarla Çalışma, - Sakatlıkların Tedavisi I, - Antrenörlük Gelişimi.	İskoçya Futbol Federasyonu
(A) Orta Düzey Sertifika Kursu	7 Gün (42 Saat)	- (B) Temel Lisans Diplomasına Sahip Olmak.	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Büyükler Takım Yönetimi, - Fitness II, - Sakatlıkların Tedavisi, - Hakem ve Antrenör, - Özürlüler İçin Antrenörlük. - Psikolojik Hazırlık. - Maç Analizi,	İskoçya Futbol Federasyonu
(A) İleri Düzey Lisans Diploması (Avrupa Lisansına Çevrilebilir)	7 gün (42 saat)	- (A) Orta Düzey Sertifika Kursunu Bitirmiş Olmak	Yazılı ve Uygulama Sınav yapılmaktadır.	- Büyükler Takım Yönetimi, - Maç Analizi, - Fitness II, - Sakatlıkların Tedavisi, - Hakem ve Antrenör, - Özürlüler İçin Antrenörlük - Psikolojik Hazırlık	İskoçya Futbol Federasyonu

Tablo 5. Türkiye'de Futbol Antrenör Eğitim Programlarının Kategorilerine, Sürelerine, Katılma Koşullarına, Değerlendirme Şekillerine, Görülen Konulara ve Kursları Düzenleyen Birimlere Göre Dağılımı (14)

Türkiye'de Uygulanan Futbol Antrenör Kurslarının Kategorisi	Kursun Eğitim Süresi	Kursa Katılma Koşulları	Değerlendirme Şekilleri	Kurslarda Görülen Ders ve Konular	Kursları Düzenleyen Birimler
(B) Lisans Futbol Antrenör Kursu	3 Hafta (1 Ay) (140 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - lize ve dengi okul mezunu olmak. - Enaz 5 yıl lisanslı futbol oynamış olmak. - Kn az 23 yaşında en fazla da 35 yaşından gün almamış olmak. - Sağlıklı olmak. - Sabıksız olmak. - TFF disiplin kurullarından 3 aydan fazla ceza almamış olmak. - TFFce yapılan mülakattan başarılı olmak. 	Yazlı, sözlü ve pratik sınav, serbest anlatım.	<ul style="list-style-type: none"> - Antrenman bilgisi, yaş ve gelişim basamakları, teknik, taktik, tüzik kondisyon, kalecilik, takım sevk ve idaresi, yönetim bilgisi, spor psikolojisi, oyun kuralları, spor sakatlıkları ve ilk yardım, beslenme. 	Türkiye Futbol Federasyonu
(A) Lisans Futbol Antrenör Kursu	8 Hafta (2 Ay) (280 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Enaz lise ve dengi okul mezunu olmak - En az 26 en fazla da 40 yaşından gün almamış olmak. - Sağlıklı olmak - Sabıksız olmak. - TFF disiplin kurullarından 3 aydan fazla toplam 6 ay ceza almamış olmak. - En az 1 kez A millî takımında oynamış olanlar yukarıdaki şartlara sahip ise kursa alınır. - En az 10 yıl profesyonel futbol oynamış olanlar yukarıdaki esaslara sahip ise kursa alınır. 	Yazlı, sözlü ve pratik sınav, serbest anlatım.	<ul style="list-style-type: none"> - insanın genel yapısı, anatomi, fizyoloji spor psikolojisi, beslenme, antrenman bilgisi, yaş ve gelişim basamakları, teknik taktik, fizik kondisyon, antrenman planlaması, kalecilik, takım sevk ve idaresi, spor sakatlıkları ve ilk yardım, oyun kuralları, yönetim bilgisi, maç antrenman gözlem ve değerlendirme. 	Türkiye Futbol Federasyonu
Teknik Direktör Eğitimi Kursu	16 Hafta (4 Ay) (560 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Enaz lise ve dengi okul mezunu olmak. - Enaz 30 yaşında olmak. - Asgari düzeyde 1 yabancı dil bilgisine sahip olmak ve Dunu beğelemek. - Sağlıklı olmak. - Sabıksız olmak. - TFF disiplin kurullarından bir defada 3 aydan fazla toplam 6 ceza almamış olmak. 	Yazlı, sözlü ve pratik sınav, serbest anlatım. Tez hazırlama, seminer hazırlama.	<ul style="list-style-type: none"> - İnsanın genel yapısı, anatomi, fizyoloji spor psikolojisi, beslenme, antrenman bilgisi, yaş ve gelişim basamakları, teknik taktik, fizik kondisyon, antrenman planlaması, kalecilik, takım sevk ve idaresi, spor sakatlıkları ve ilk yardım, oyun kuralları, yönetim bilgisi, maç antrenman gözlem ve değerlendirme. 	Türkiye Futbol Federasyonu
Kaleci Antrenör Eğitimi Kursu	8 Hafta (2 Ay) (280 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Enaz lise ve dengi okul mezunu olmak. - Enaz 5 yıl profesyonel takımlarda kaleci olarak oynamış olmak veya en az (B) lisans kursu mezunu olmak. - Sağlıklı olmak. - Sabıksız olmak. - TFF disiplin kurullarından bir defada 3 aydan fazla toplam 6 ay ceza almamış olmak. - Eğitim kurulu tarafından yapılacak mülakatta başarılı olmak. 	Yazlı, sözlü ve pratik sınav, kendi pratiği	<ul style="list-style-type: none"> - İnsanın genel yapısı - anatomi - Spor psikolojisi - Beslenme - Antrenman bilgisi - Yaş ve gelişim basamakları - Teknik, taktik, fizik, kondisyon - Oyun kuralları - Yönetim bilgisi - Spor sakatlıkları ve ilk yardım. 	Türkiye Futbol Federasyonu
Futbol Eğitmenliği Kursu	2 Hafta (70 Saat)	<ul style="list-style-type: none"> - Öğretmen yetiştiren fakülte ve yüksekokullardan birinin mezun olmak - Enaz 23 yaş ve 40 yaşında olmak. - Sağlıklı olmak - Sabıksız olmak. - Fiziksel açıdan uygun ve futbola yakın olmak. - İyi anlatım ve konuşma yeteneğine sahip olmak. 	Yazlı, sözlü ve pratik sınav, kendi pratiği. TFF tarafından açıklanan 2-3 günlük futbol eğitimi seminerlerine katılmak zorundadır.	<ul style="list-style-type: none"> - Çocukların futbol eğitimi - Kalecilik - Beslenme - Oyun kuralları - Spor sakatlıkları ve ilk yardım. 	Türkiye Futbol Federasyonu